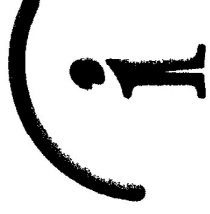

25. sep. 2018

Bréfalykill: 0 / 0

Þjóðskrá Íslands
Borgartúni 21
105 Reykjavík

Persónuvernd

Rauðarárstíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 19. september 2018

Tilvísun: 2018050831VS/-

Efni: Tilkynning um frumkvæðisathugun á vinnslu persónuupplýsinga úr kjörskrá og rannsókn á kosningabátttöku, samliða framkvæmd borgarstjórnarkosninga í Reykjavík í maí 2018

I.

Fyrri samskipti

Persónuvernd vísar til fyrri samskipta í tilefni af erindi Reykjavíkurborgar frá 3. maí 2018, þar sem óskað var eftir heimild Persónuverndar til að upplýsa unga kjósendur með smáskilaboðum um kosningarétt þeirra, staðsetningu kjörstaða og fyrirkomulag kosninga fyrir komandi borgarstjórnarkosningar, og bréfaskipta í kjölfarið.

Í bréfi Persónuverndar, dagsettu 14. maí 2018, kom fram að sú vinnsla, sem í erindi Reykjavíkurborgar greindi, væri ekki leyfisskyld en veittar voru leiðbeiningar sem lutu að því að öll vinnsla persónuupplýsinga þyrfti að samrýmast þágildandi lögum nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga.

Í símtali starfsmanns Persónuverndar og mannréttindastjóra Reykjavíkurborgar síðar þann sama dag kom fram af hálfu borgarinnar að auk smáskilaboða yrðu ungunum kjósendum send bréf sem þáttur í rannsókn á kosningabátttöku eftir hverfum. Um fæms konar bréf yrði að ræða og yrði ein tegund þeirra send þeim sem byggju í tilteknu hverfi, önnur þeim sem byggju í öðru hverfi o.s.frv. Sendi Persónuvernd borginni samdægurs bréf þar sem óskað var eftir umræddum bréfum og öllum þeim gögnum öðrum sem málið vörðuðu. Þá óskaði Persónuvernd þess að upplýst yrði hvert fyrirhugað væri að senda hverja tegund af bréfum.

Hinn 17. maí síðastliðinn sendi mannréttindaskrifstofa Reykjavíkurborgar Persónuvernd þau fjögur bréf sem að framan greinir og lista yfir kjördeildir í Reykjavík þar sem fram kom hvaða bréf fyrirhugað væri að kjósendur í hvaða kjördeild fengju. Einnig kom fram að ungum kjósendum yrði skipt í fimm hópa og að tilviljun réði því hvernig hóparnir röðuðust. Kjósendur í einstökum kjördeildum fengju allir sömu tegund af bréfi og yrði hvert bréf að jafnaði sent kjósendum í einhverri kjördeildanna á hverjum kjörstað en kjósendur í sumum kjördeildum fengju ekki bréf. Eftir kosningar yrðu upplýsingar um hvaða kjósendur, þ.e. hvaða kjördeilda, fengu hvaða bréf og hverjir fengu ekki bréf, keyrðar saman við upplýsingar frá Hagstofu Íslands um kosningabátttöku hlutaðeigandi hópa eftir kjördeildum. Þá kom fram að þetta væri þáttur í rannsókn sem Háskóli Íslands ynni að og að hún hefði hlotið jákvæða umsögn vísindasíðanefndar Háskólans. Í rannsókninni felist að Hagstofa Íslands tæki saman eftir kosningar heildarkjörsókn ungra kjósenda innan hverrar kjördeildar, en rannsakendur og Reykjavíkurborg hefðu á engu stigi rannsóknað persónugreinanlegar upplýsingar um kjörsókn undir höndum.

Með bréfi Persónuverndar til mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar, dagsettu 18. maí 2018, var meðal annars áréttað að vinnsla persónuupplýsinga úr kjörskrá, eins og um ræddi í erindum mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar, teldist til vinnslu persónuupplýsinga samkvæmt lögum nr. 77/2000 og að öll vinnsla persónuupplýsinga þyrfti að byggja á heimild í 8. gr. laganna, sem og að samrýmast grunnreglum 7. gr. laganna. Þá var vísað til þess að í frétt Ríkisútvarpsins 15. maí síðastliðinn hefði komið fram að Reykjavíkurborg ráðgerði aðgerðir til að auka kosningabátttöku innflytjenda og kvenna yfir áttæðu. Áréttaði Persónuvernd að engar upplýsingar eða gögn, sem lytu að bréfsendingum til innflytjenda og kvenna yfir áttæðu, hefðu borist Persónuvernd. Loks óskaði Persónuvernd eftir að stofnuninni yrðu send öll gögn sem málið vörðuðu.

Mannréttindastjóri Reykjavíkurborgar sendi Persónuvernd, í tölvupósti 19. maí síðastliðinn, þau bréf sem fóru til kvenna 80 ára og eldri og til þeirra innflytjenda sem fengið höfðu kosningarétt frá síðustu borgarstjórnarkosningum.

Í bréfi frá mannréttindaskrifstofu Reykjavíkurborgar, dagsettu 22. maí 2018, kom fram að bréfsendingar til kvenna 80 ára og eldri og til innflytjenda væru ekki hluti af þeirri rannsókn sem greint hefði verið frá í fyrrgreindu símtali 14. maí og bréfi Reykjavíkurborgar frá 17. sama mánaðar. Hins vegar yrðu þau smáskilaboð, sem í upphaflegu erindi greindi, aðeins send á helming ungra kjósenda og yrði sending þeirra hluti af rannsókninni. Í bréfinu kom einnig fram að við rannsóknina yrði vinnsla persónugreinanlegra upplýsinga um kjörsókn í höndum Hagstofu Íslands. Rannsakendur og Reykjavíkurborg myndu ekki á nokkru stigi hafa persónugreinanlegar upplýsingar um kjörsókn undir höndum.

II.

Tilfni frumkvæðisathugunar

Líkt og rakið var í framangreindum bréfum Persónuverndar þurfti öll vinnsla persónuupplýsinga hvort tveggja að styðjast við heimild í 8. gr. þágildandi laga nr. 77/2000, um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga, og samrýmast grunnreglum 7. gr. laganna. Ef unnið var með viðkvæmar persónuupplýsingar, eins og þær voru skilgreindar í 8. tölulíð 2. gr. sömu laga, þurfti vinnslan einnig að uppfylla eitthvert þeirra skilyrða sem tilgreind voru í 9. gr. laganna.

Með vísan til þess sem að framan er rakið ákvað Persónuvernd að hefja frumkvæðisathugun, sbr. 2. mgr. 37. gr. laga nr. 77/2000. Beindist athuginin upphaflega að vinnslu Reykjavíkurborgar og rannsakenda á persónuupplýsingum úr kjörskrá og rannsókn á vegum Háskóla Íslands í samvinnu við Hagstofu Íslands á kosningbátttöku samhliða framkvæmd borgarstjórnarkosninga

í Reykjavík í maí 2018. Var framangreindum aðilum tilkynnt um frumkvæðisathugunina og þeim gefið færi á að skýra mál sitt með bréfum Persónuverndar, dagsettu 12. júní 2018. Hagstofa Íslands svaraði með bréfi, dagsettu 26. sama mánaðar. Með bréfi Persónuverndar, dagsettu 30. júlí 2018, var málið fellt niður gagnvart Hagstofu Íslands. Rannsakendur svöruðu með bréfi, dagsettu 12. júlí 2018, og Reykjavíkurborg með bréfi, dagsettu 13. sama mánaðar.

Í svarbréfi Reykjavíkurborgar kemur fram að í kjölfar framlagningar kjörskrár hafi Reykjavíkurborg óskað eftir þrenns konar listum frá Þjóðskrá Íslands. Þetta hafi verið listi yfir þá kjósendur sem kosið hafi í fyrsta skipti í sveitarstjórnarkosningum, listi yfir konur 80 ára og eldri og listi yfir innflytjendur og erlenda ríkisborgara sem hlotið hefðu kosningarrétt frá síðustu sveitarstjórnarkosningum. Listarnir hafi borist frá Þjóðskrá Íslands 9. og 11. maí síðastliðinn.

Í ljósi þessara upplýsinga telur Persónuvernd að beina verði frumkvæðisathugun þessari einnig að Þjóðskrá Íslands. Er stofnuninni tilkynnt um það hér með og boðið að koma á framfæri athugasemdum og andmælum í samræmi við 13. og 14. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993.

Persónuvernd óskar sérstaklega eftir skýringum frá Þjóðskrá Íslands um eftirfarandi:

1. Hvaða lista afhenti Þjóðskrá Íslands Reykjavíkurborg samkvæmt beiðni borgarinnar fyrir sveitarstjórnarkosningarnar í maí 2018?
2. Á hvaða heimild byggðist miðlun stofnunarinnar til Reykjavíkurborgar á annars vegar lista yfir kjósendur sem höfðu í fyrsta sinn kosningarrétt í sveitarstjórnarkosningunum í maí 2018 og hins vegar á lista yfir konur 80 ára og eldri, sbr. 8. gr. laga nr. 77/2000?
3. Á hvaða heimild byggðist miðlun stofnunarinnar til Reykjavíkurborgar á lista yfir innflytjendur og erlenda ríkisborgara sem hlotið höfðu kosningarrétt frá síðustu sveitarstjórnarkosningum, sbr. 8 og 9. gr. laga nr. 77/2000?
4. Hvernig samrýmdist sú vinnsla sem fólst í þessari miðlun persónuupplýsinga ákvæðum 7. gr. laga nr. 77/2000?

Þess er óskað að svör berist eigi síðar en 3. október næstkomandi.

F.h. Persónuverndar,

Valborg Steingrimsdóttir
lögfræðingur

Reykjavíkurborg og rannsakendur við Háskóla Íslands, Hulda Þórisdóttir lektor og Magnús Þór Torfason lektor.